

Οδηγίες για τη χάραξη
πολιτικής προώθησης
του ποδηλάτου

8.1 Υλοποίηση υποδομής, οργάνωση του δήμου, ενημέρωση και επικοι- νωνία με το κοινό

Τρεις είναι οι βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής υπέρ του ποδηλάτου:

8.1.1 Υλοποίηση υποδομής

Προϋπόθεση: Αν οι πολίτες δεν δουν να επενδύει ο δήμος χρήματα για το ποδήλατο κάνοντας έργα για αυτό, δεν πρόκειται να πειστούν ότι ασκείται μια σοβαρή πολιτική και δεν θα αρχίσουν να χρησιμοποιούν ποδήλατο.

Στη φάση της υλοποίησης της υποδομής η επικοινωνιακή πολιτική του δήμου θα έχει πρώτο στόχο να κερδιθεί ο συναίνεση των κατοίκων απέναντι στα έργα, δεδομένου ότι αυτά θα αφαιρέουν χώρο από το αυτοκίνητο. Για να υπάρξει συναίνεση θα πρέπει ο δήμος να είναι σε θέση να παρουσιάσει μια γενικότερη στρατηγική αναβάθμισης της ποιότητας ζωής της πόλης με αναπλάσεις και ρυθμίσεις για τον περιορισμό της χρήσης του αυτοκινήτου και τη βελτίωση της αισθητικής της πόλης. Πρέπει να δείξει στους πολίτες ότι το ποδήλατο αποτελεί απαραίτητο μέρος αυτής της γενικότερης στρατηγικής.

Εορτασμός της Ημέρας χωρίς αυτοκίνητο, Πηγή: 'EU MONITOR', issue 5, 9/2003, σελ. 15

Εορτασμός της Ημέρας χωρίς αυτοκίνητο, Πηγή: 'EU MONITOR', issue 5, 9/2003, σελ. 8

8.1.2 Οργάνωση του δήμου

Ορισμός του 'ανθρώπου για το ποδήλατο' στο δήμο. Αν υπάρχει γραφείο περιβάλλοντος ο υπάλληλος θα ανήκει σε αυτό το γραφείο.

Αν όχι θα συσταθεί ένα ειδικό γραφείο. Το βέλτιστο σχήμα θα ήταν να συσταθεί ένας μικρός ευέλικτος πυρήνας, με έναν κεντρικό συντονιστή, υπεύθυνο για την ανάπτυξη μιας ρεαλιστικής και αποτελεσματικής πολιτικής ποδηλάτου.

Εκ των πραγμάτων θα εντάσσεται σε μια γενικότερη πολιτική για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη (δείτε παραδείγματα από πολιτικές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες στο κεφάλαιο 2).

Η θέση αυτού του προσώπου θα πρέπει να είναι πλήρους απασχόλησης και κατά προτίμηση να διαθέτει προσόντα μπορανικού ή τεχνολόγου μπορανικού. Θα ήταν σκόπιμο να τον συνδράμει ειδικός στη χάραξη επικοινωνιακής πολιτικής. Αντικείμενα του 'ανθρώπου για το ποδήλατο': η υποδομή και ο άνθρωπος.

Η υποδομή

1. Παρακολούθηση της υποδομής και μέριμνα για τη συντήρησή της.
2. Καταγραφή προβλημάτων που εντοπίζονται από τη λειτουργία της υποδομής, αξιολόγησή τους και σύνταξη εισηγήσεων για βελτίωσης.
3. Προώθηση διαδικασών για επεκτάσεις του δικτύου, για εξοπλισμό στάθμευσης κλπ.
4. Συντονισμός των υπηρεσιών του δήμου σε θέματα βιώσιμης κινητικότητας και συνεργασία με συναρμόδιους φορείς.
5. Εντοπισμός των πιθανών πηγών χρηματοδότησης από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και τον ιδιωτικό τομέα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Προγράμματα σχετικά και με το ποδήλατο μπορούν να επιχορηγούνται στο πλαίσιο εθνικών ή ευρωπαϊκών πολιτικών στους τομείς του περιβάλλοντος, της ανάπλασης των πόλεων, του αθλητισμού, του τουρισμού, της υγείας, της ασφάλειας, της εκπαίδευσης, της νεότητας, της ψυχαγωγίας κλπ.

Πρώτα Βήματα:

1. Κατάρτιση κατάστασης με όλους τους φορείς που εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν άμεσα ή έμμεσα στην πολιτική προώθησης του ποδηλάτου σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο (ενώσεις ποδηλατών, ενώσεις που ασχολούνται με τον αθλητισμό, σύλλογοι γονέων & κτηδεμόνων σχολείων, εκπρόσωποι ΜΜΕ, εκπρόσωποι εμπορικών συλλόγων κ.α.).
2. Διοργάνωση σειράς συσκέψεων μεταξύ όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών (υπηρεσίες δημοσίων έργων, πολεοδομίας, εκπαίδευσης, αστυνομίας, τουρισμού, πολιτισμού) με σκοπό αρχικά την ενημέρωση και στη συνέχεια την ανάπτυξη μιας ευρύτερης συζήτησης και συντονισμού.
3. Συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων, το πρόγραμμα δραστηριοτήτων τους, τις δημοσιεύσεις τους και τις προϋποθέσεις ένταξης στο δίκτυο. Δημιουργία μιας μικρής βιβλιοθήκης για το ποδήλατο.
4. Εντοπισμός σχετικών διευθύνσεων στο διαδίκτυο και ενθάρρυνση των επισκεπτών της βιβλιοθήκης για συστηματική επίσκεψη των ιστοσελίδων τους.
5. Σύνταξη τριμηνιαίας ή εξαμηνιαίας έκθεσης, στην οποία θα γίνεται μια επισκόπηση όλων των νέων δράσεων και πρωτοβουλιών που αναλύθηκαν και απολογισμός των αποτελεσμάτων δράσεων του προηγούμενου τριμήνου.
6. Συντονισμός και συνεργασία με άλλες ελληνικές πόλεις, που επίσης προχωρούν στην υλοποίηση υποδομής για το ποδήλατο.
7. Σχεδιασμός πολιτικής κινήτρων, οικονομικών και άλλων, που θα θεσπίσει ο δήμος για να ενισχυθεί το ενδιαφέρον των κατοίκων και να προωθηθεί ο χρήση του ποδηλάτου. Φυσικά η ευθύνη και ο ρόλος των φορέων διοίκησης υψηλότερου βαθμού, είναι πολύ μεγάλος.

Ζάγκρεμπ, Πηγή: 'BICIKL', www.bicikl.kr

8.1.3 Ενημέρωση και επικοινωνία με το κοινό

Το 'γραφείο του ποδηλάτου' στο δήμο πρέπει να είναι ανοικτό στο κοινό σε συγκεκριμένες ώρες και να συγκεντρώνει, καταγράφει και αξιολογεί τις απόψεις και προτάσεις των ενδιαφερομένων. Η τριμνηιά έκθεση του γραφείου θα περιλαμβάνει τις πιο ενδιαφέρουσες από αυτές τις προτάσεις.

Το 'γραφείο του ποδηλάτου' είναι σημαντικό να διαθέτει τρόπους να επικοινωνεί με τους πολίτες. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται κατά συστηματικό τρόπο:

- ο τοπικός τύπος
- το τοπικό ραδιόφωνο
- η τοπική τηλεόραση

Σημαντικό επίσης είναι να οργανωθεί ένας μηχανισμός συγγραφής και έκδοσης έντυπου υλικού προς διάφορες ομάδες στόχους (μαθητές, γονείς, νέους, πεζούς, χρήστες της δημόσιας συγκοινωνίας, δικυκλιστές κλπ.).

Επιπλέον είναι σκόπιμο να διατίθεται κατάλογος αλληλογραφίας, στον οποίο θα περιλαμβάνονται όσοι κατά καιρούς έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον ή έχουν επισκεφτεί το γραφείο του ποδηλάτου για οποιοδήποτε λόγο.

Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε εύκολα το γραφείο να επικοινωνεί με τους ενδιαφερόμενους για οποιοδήποτε θέμα προκύπτει σχετικό με το ποδήλατο, να τους προσκαλεί σε εκδηλώσεις ή να μοιράζει τα έντυπα που είναι προς διάθεση.

Το πλέον σύγχρονο εργαλείο για την επικοινωνία του γραφείου αυτού με το κοινό θα ήταν η δημιουργία ιστοσελίδας, η οποία θα μπορεί να δέχεται παρατηρήσεις από το κοινό σε πλεκτρονικούς χώρους συζήτησης ή ακόμη και να περιλαμβάνει πλεκτρονικά κείμενα και να ανακοινώνει ενημερωτικές εκδηλώσεις που έχουν προγραμματιστεί. Οι ίδιες πληροφορίες θα μπορούσαν να είναι διαθέσιμες από πλεκτρονικά περίπτερα διεσπαρμένα σε σημεία του δικτύου ποδηλάτου (π.χ. σε χώρους στάθμευσης).

Ολλανδία, εορτασμός της πιέρας χωρίς αυτοκίνητο

Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία ενημέρωσης, σε πρώτη φάση τουλάχιστον, θα είναι ο ποδηλατικός χάρτης της πόλης με το πλήρες δίκτυο, τους κυριότερους πόλους που εξυπηρετεί και σχετικές πληροφορίες (συνεργεία ποδηλάτων, εμπορικά καταστήματα, στάσεις ταξι - λεωφορείων κ. α). Τα βασικά οφέλη που προσφέρει ένας τέτοιος χάρτης είναι τα εξής:

- πρόκειται για ένα εργαλείο που βοηθάει την κίνηση του ποδηλάτη,
- μπορεί να χρησιμεύει ως διδακτικό εργαλείο κυκλοφοριακής αγωγής στα σχολεία και στα πάρκα κυκλοφοριακής αγωγής όπου στο ποδήλατο αξίζει να δοθεί ειδικό βάρος,
- μπορεί να περιλαμβάνει και το δίκτυο της δημόσιας συγκοινωνίας συμβάλλοντας στην περαιτέρω ανάπτυξη των συνδυασμένων μετακινήσεων στην πόλη,
- συνδυάζει την πληροφόρηση για το ποδήλατο και τη δημόσια συγκοινωνία με άλλες δραστηριότητες της πόλης που απευθύνονται στους επισκέπτες και τους κατοίκους της.

Συμπεριένται επίσης ότι είναι εύκολο να βρεθούν χορηγοί για την έκδοσή του αν κάποιος χώρος (π.χ. η πίσω πλευρά του) διατίθεται για διαφήμιση ή για ανακοινώσεις.

Παράδειγμα μιας πολιτικής προώθησης για ένα νέο συγκοινωνιακό μέσο είναι αυτή που ακολουθήθηκε για το τραμ της Αθήνας.

Έγιναν εκθέσεις, εκδόθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια, γυρίστηκαν διαφημιστικές ταινίες κλπ. Στο εξωτερικό σε τέτοιες εκθέσεις διοργανώνονται επιπλέον παιχνίδια για μικρούς και μεγάλους, ειδικές προσομοιώσεις σε υπαλογιστές όπου μπορούν οι επισκέπτες να γνωρίσουν τις υποδομές ποδηλάτου παίζοντας.

Τέλος διοργανώνονται και διαγωνισμοί με έπαθλα. Είναι φανερό ότι τέτοιες εκδηλώσεις είναι πολύ διεισδυτικές στην κοινωνία, προϋποθέτουν όμως την ύπαρξη χορηγών που βρίσκονται εύκολα όταν τους δίνεται η δυνατότητα να διαφημιστούν. Πρέπει ωστόσο να μην είναι άσχετοι με το αντικείμενο.

Ζάγκρεμπ, Πηγή: 'BICIKL', www.bicikl.kr

όψη στοιχείων από την κατοίκων νωρίς πριν την επίσημη διάσημη παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου

περιπέτειας στην πόλη που πραγματοποιήθηκε στην παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου. Είναι αναμφισβέτητο ότι δικαίωμα των πολιτών να ενημερωθούν πριν την επίσημη διάσημη παρέλαση, για να μην πάρει η παρέλαση στην πόλη με την καταθέτουν τη γνώμη των ποδηλάτων.

Πραγματικός λόγος για την αναμφισβέτητη παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου είναι ότι το ποδηλατούμενο προστατεύεται από την παρέλαση, αλλά και από την παρέλαση από το ποδηλατούμενο. Η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου είναι ένας από τους σημαντικότερους γεγονότα της χρονικής περιόδου, καθώς πραγματοποιείται σε όλη την Ελλάδα, και οι ποδηλάτοι πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθούν την παρέλαση από μακριά, για να μην πάρει η παρέλαση στην πόλη με την καταθέτουν τη γνώμη των ποδηλάτων.

Η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου είναι ένας από τους σημαντικότερους γεγονότα της χρονικής περιόδου, καθώς πραγματοποιείται σε όλη την Ελλάδα, και οι ποδηλάτοι πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθούν την παρέλαση από μακριά, για να μην πάρει η παρέλαση στην πόλη με την καταθέτουν τη γνώμη των ποδηλάτων.

Η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου είναι ένας από τους σημαντικότερους γεγονότα της χρονικής περιόδου, καθώς πραγματοποιείται σε όλη την Ελλάδα, και οι ποδηλάτοι πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθούν την παρέλαση από μακριά, για να μην πάρει η παρέλαση στην πόλη με την καταθέτουν τη γνώμη των ποδηλάτων.

Η παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου είναι ένας από τους σημαντικότερους γεγονότα της χρονικής περιόδου, καθώς πραγματοποιείται σε όλη την Ελλάδα, και οι ποδηλάτοι πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθούν την παρέλαση από μακριά, για να μην πάρει η παρέλαση στην πόλη με την καταθέτουν τη γνώμη των ποδηλάτων.

Ο ποδηλάτης που παρακολουθεί την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου, θα μπορεί να είναι ο ποδηλάτης που παρακολουθεί την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου, ή ο ποδηλάτης που παρακολουθεί την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου, ή ο ποδηλάτης που παρακολουθεί την παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου.

Πηγή: Keolis, La station Oxygène, Paris, prospectus, www.keolis.com

1. Σύσταση επιτροπών με άμεσα ενδιαφερομένους, στις οποίες θα εκπροσωπούνται όλες οι κοινωνικές ομάδες που έχουν εκπροσώπηση και επρεάζονται από τους σχεδιασμούς, οι οποίες θα επεξεργάζονται πρωτογενώς τα προκαταρκτικά σχέδια.
2. Εκπομπές στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο με ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας
3. Διοργάνωση εκθέσεων και δυνατότητα υποβολής εντύπων σε αυτές.
4. Πρόσκληση για υποβολή απόψεων μέσω ταχυδρομείου.
5. Ειδικές διευθύνσεις στο internet ή πλεκτρονικά περίπτερα σε κεντρικά σημεία της πόλης ή σημεία που χρησιμοποιούν ποδηλατιστές όπου παρουσιάζονται τα προκαταρκτικά σχέδια με δυνατότητα υποβολής απόψεων.
6. Δημόσιες συναντήσεις, στις οποίες παρουσιάζονται τα

προκαταρκτικά σχέδια, ώστε να συγκεντρώνονται οι απόψεις του κοινού γι' αυτά είτε γραπτά είτε προφορικά.

Σημαντικό σε τέτοιες διαδικασίες είναι να υπάρχει η αίσθηση ότι η γνώμη του κοινού λαμβάνεται υπ' όψη, είτε με αιτιολογημένη άρνηση της διοίκησης να τροποποιήσει τα προκαταρκτικά σχέδια είτε με αποδοχή επιμέρους τροποποιήσεων.

Το δίκτυο του ποδηλάτου αναπτύσσεται σε μεγάλη έκταση μέσα στην πόλη. Δεν είναι σημειακή εμβέλειας αλλά αφορά ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Παράλληλα είναι αρμοδιότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή είναι που έχει τη θεαμική αρμοδιότητα να προβάλει τη χρήση του και να την ενθαρρύνει.

Είναι επίσης αυτή που βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες. Το δίκτυο ποδηλάτου είναι ένα έργο που αποτελεί ένα κέντημα στην πόλη, ένα κέντημα που αφορά ένα μεγάλο μήκος του οδικού δικτύου. Πρόκειται για λόγους που συνηγορούν ότι η υλοποίησή του μπορεί και πρέπει να γίνεται ίσως πιο δημοκρατικά από άλλα τεχνικά έργα.

Πηγή: Cycle - safe SYSTEM - Secure Bicycle Parking, prospectus, www.cycle-safe.com

8.2 Υποδομή για τη στάθμευση και την προστασία των ποδηλάτων από κλοπές

Σημαντική ενθάρρυνση στη χρήση του ποδηλάτου θα δοθεί αν οι ελληνικές πόλεις εξοπλιστούν με ένα πυκνό δίκτυο σημείων στάθμευσης και ασφαλούς πρόσδεσης των ποδηλάτων. Ένας από τους πολύ σοβαρούς παράγοντες που αποτρέπουν τη χρήση ποδηλάτου είναι το ότι το κλέβουν εύκολα. Ο εξοπλισμός για την με τάξη και ασφάλεια στάθμευση είναι συστατικό στοιχείο της υποδομής για το ποδηλατο. Κοστίζει λίγα χρήματα, μπορεί ακόμη και να κατασκευαστεί με χορηγία ή με αντάλλαγμα μια μικρή διαφοριστική επιφάνεια σε κάθε θέση.

Οι θέσεις στάθμευσης του ποδηλάτου μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην αισθητική του δρόμου τόσο με το σχεδιασμό τους όσο και με τα ίδια τα ποδήλατα που θα συγκεντρώνουν γύρω τους.

Ένας τρόπος προστασίας των ποδηλάτων από κλοπές είναι και το να μεταφέρονται εύκολα με οχήματα δημόσιας συγκοινωνίας. Έτσι αποφεύγεται να αφίνονται για πολλές ώρες στο δρόμο. Είναι πολλά τα παραδείγματα πόλεων της Ευρώπης που έχουν εξοπλιστεί με συστήματα που διευκολύνουν τη συνδυασμένη χρήση ποδηλάτου και δημόσιας συγκοινωνίας ή ιδιωτικού αυτοκινήτου.

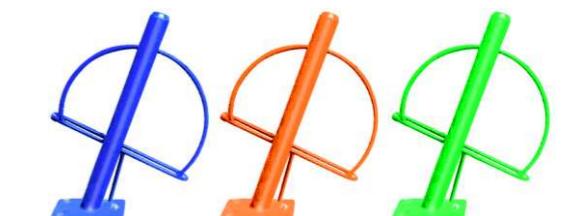
Τέτοια συστήματα περιλαμβάνουν τη δημιουργία χώρων ενοικίασης, στάθμευσης και επισκευής ποδηλάτων, είτε σε σταθμούς στάθμευσης αυτοκινήτων, είτε σε σταθμούς μετεπιβίβασης στη δημόσια συγκοινωνία, είτε σε ειδικά διαμορφωμένα οχήματα δημόσιας συγκοινωνίας που σταθμεύουν σε κεντρικά σημεία της πόλης.

Κάποιες πόλεις, όπως το Ελσίνκι, η Κοπεγχάγη και η Ρεν, προσφέρουν δωρεάν ποδήλατα για χρήση στα κέντρα τους μέσω ενός συστήματος δικτύου σημείων αυτόματης διάθεσης ελεγχόμενης πλεκτρονικά (στη Ρεν δικαιούνται όσοι διαθέτουν ειδικές κάρτες αναγνώρισης ταυτότητας).

Πηγή: Cycle - safe SYSTEM - Secure Bicycle Parking, prospectus, www.cycle-safe.com

Στην Καρδίτσα και στη Λάρισα διατίθενται ποδήλατα από οργανωμένους επιφανειακούς χώρους στάθμευσης που τους διαχειρίζεται ο Δήμος, βρίσκονται στην περιμέτρου του κέντρου και απευθύνονται σε κατοίκους που μένουν στα πράστια. Ένα τέτοιο σύστημα, ανάλογα με την τεχνολογία ελέγχου που θα χρησιμοποιείτο, θα μπορούσε να είναι χρήσιμο και στους επισκέπτες.

Πηγή: Husson International, prospectus, www.husson-co.fr

Πηγή: Husson International, prospectus, www.husson-co.fr

Μια απλή λύση κλειδώματος σε ειδική σταθερή υποδοχή στο χώρο στάθμευσης των ποδηλάτων και απελευθέρωσή τους με εισαγωγή νομίσματος έχει το πλεονέκτημα ότι απευθύνεται εύκολα στον καθένα.

Μια λύση με μαγνητικές κάρτες, όπου έχουν εγγραφεί τα στοιχεία ταυτότητας των κατόχων τους, είναι λιγότερο απλή αλλά έχει το πλεονέκτημα ότι αποτρέπει απολύτως τις κλοπές και συνδέει το ποδήλατο με μια μοντέρνο τεχνολογία δείχνοντας στον κάτοικο ότι το ποδήλατο δεν είναι ένα μέσο που σέρνεται μετά βίας από το παρελθόν αλλά μια μοντέρνα συνιστώσα της ανθρώπινης πόλης του μέλλοντος.

Βρυξέλλες, χώρος στάθμευσης ποδηλάτων

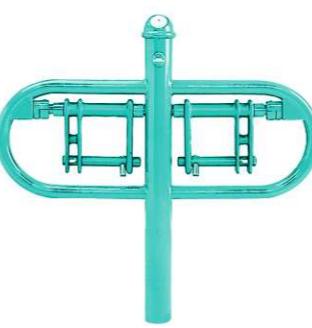
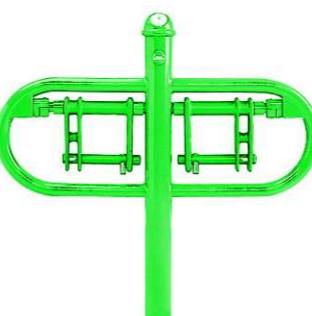

Σημείωμα ποδηλάτων

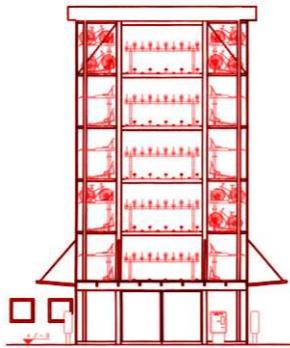
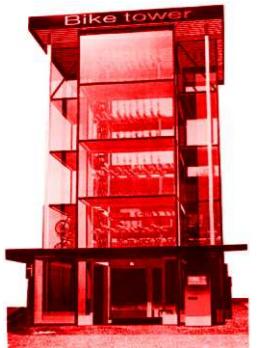

Ζυρίχη, εξοπλισμός στάριξης και πρόσδεσης ποδηλάτων

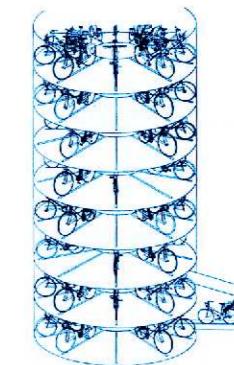
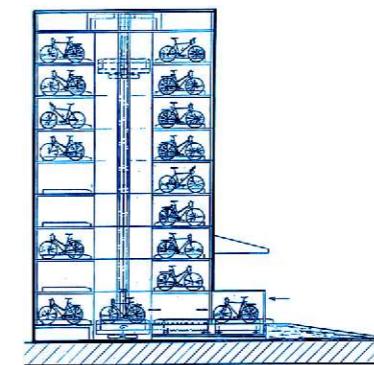

Πηγή: Husson International, prospectus, www.husson-co.fr

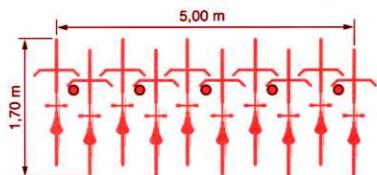
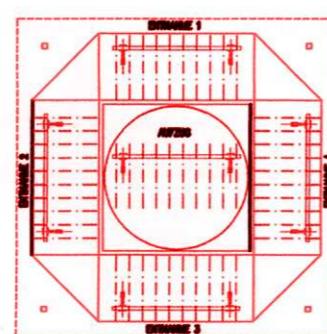
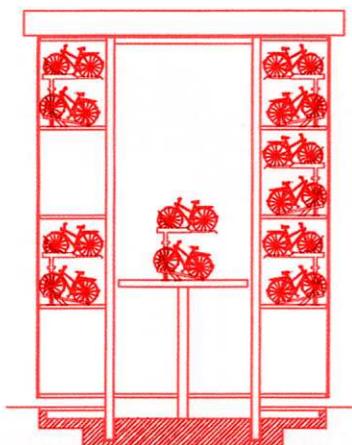
Πύργοι στάθμευσης ποδηλάτων

Πηγή: 'intelligente + zukunftsorientierte Lösungen', www.JOSTA.de

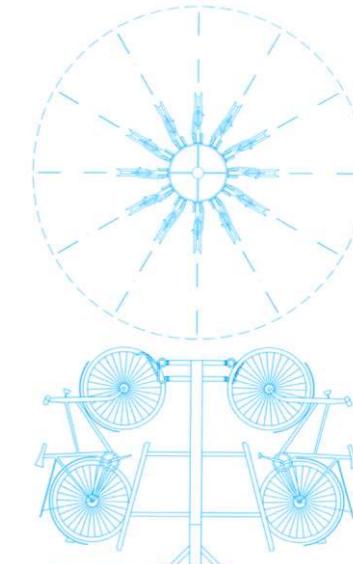
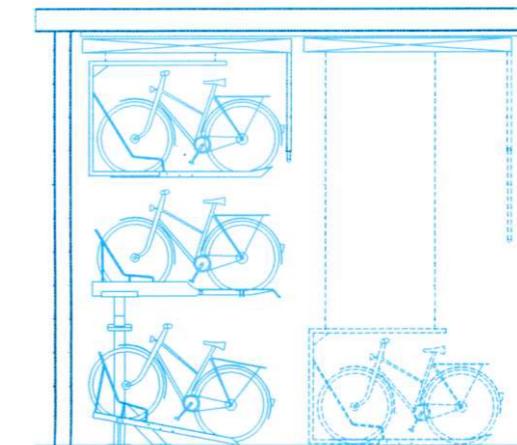
Πύργοι στάθμευσης ποδηλάτων

Πηγή: 'intelligente + zukunftsorientierte Lösungen', www.JOSTA.de

Πύργοι στάθμευσης ποδηλάτων

Πηγή: 'intelligente + zukunftsorientierte Lösungen', www.JOSTA.de

Πύργοι στάθμευσης ποδηλάτων

Πηγή: 'intelligente + zukunftsorientierte Lösungen', www.JOSTA.de